

Any XXIII núm. 5,172

Barcelona: Dijous 2 d'octubre de 1913

Edició del VESPRE

SANT DEL DIA: Els Santa Angela de nostra Gnada

Sant de demà: Sta. Candi, Dionís, Feliu i comp. mrs. Quaranta hores: A la iglesia de Nra. Sra. dels Angels, de R.R. de St. Domingo. Horari d'exposició: De 2a de nou del matí a 2a de set de la tarda. — Demà: A la mateixa iglesia. — Cort de Maria: Nra. Sra. dels Angels, a la iglesia. — Demà: Nra. Sra. de la Providencia, al P. priu. — Missa d'au: Els Santa Angela Custodia; c. blanc. — La de demà: París setis; color verd. — Adreça: Nra. Sra. dels Angels, torn de Sant Joan Evangelista.

Observatori Meteorològic de la Universitat. — Director: E. Aleobé. — 1 d'octubre

MOROS D'OBSERVACIÓ: 9 matí i 3 tarda. — Baròmetre a 0 m al nivell del mar: 767.75; 768.72. — Temperatura: Màxima 26.9 sol; 22.1 ombra. — Vents: Ma 163 ombra; 172 reflector. — Temperatura a la ombra: 17.1; 21.3. — Pluja a les 24 hores: 0.0. — Aigua evaporada en mil·límetres: 3.1. — Graus d'humitat: 62. — Direcció del vent: SO. — Velocitat del vent: 130 km. — Estat del cel: nuvolós. — Nivells: C. R. S. C. R. — Quantitat: 0.0; 0.1. — Sortida del sol: 6.47. — Posta: 5.51. — Sortida de la lluna: 8.20 m. — Posta: 7.17 n.

Totes les misses que s'celebraran demà, dia 3 del corrent, en les esglésies parroquials de Sant Feliu de Codines, de Manlleu i de Sant Quirze Safaja, i les que s'celebraran de deu a dotze, en la parroquia de Sant Pere de les Puelles d'aquesta ciutat, s'aplicaran en sufragi de l'ànima de

D. Maria Andren i Font de Torrents

que morí el dia 8 del passat setembre en sa casa-torre de St. Feliu de Codines havent rebut els Ausiliis Espirituals i la Benedicció Apostòlica (A. C. S.)

Els seus afligits espòs don Joan Torrents i Gual, fill, germà, germà polític don Lluís Casacuberta, tia donya Dolores Palau, nebots, cosins i demés parents i la rahó social «Pons y Simón», al recordar als amics i coneguts tan sensible pèrdua, els preguen la tinguin present en llurs oracions i se serveixin assistir a alguna de dites misses.

Les de ofertori seran a les 10, 11 i 12

Agraint l'assistència el dol se dona per despatit

No's convida particularment

Els Excmos. i Il·lms. senyors Bisbes de Barcelona i Vic, s'han dignat concedir 53 dies d'indulgència, respectivament, a tots els seus fidels difunts, per cada acte de pietat caritat cristiana que practiquin en sufragi de l'ànima de la finada.

Cap d'any de la mort de

D. Francisco Coma i Freixa

que morí el dia 4 de setembre de 1912

havent rebut els Sants Sagraments i la Benedicció Apostòlica (A. C. S.)

Els seus desconsolats fills Teresa, Agustí, Anita, Mercè i Francisco, fills polítics donya Montserrat Mas i don Salvador Bernades Alavedra, nets, germans, germans polítics, nebots, cosins i demés parents, supliquen als amics i coneguts l'encomanin a Deu i se serveixin assistir a les misses que, per a l'etern descans de la seva ànima, se celebraran demà divendres, dia 3 del corrent, de deu a dotze, en la parroquia iglesia de Santa Anna, per lo que'lls quedaràn eternament agrats.

El dol se dona per despatit

No's convida particularment

L'Emm. i Rvdm. senyor Nunci de Santitat i els Excmos. i Il·lms. senyors Bisbes de Barcelona, Vic i Girona, s'han dignat concedir respectivament, 10 i 50 dies d'indulgència a tots els seus fidels difunts que realitzin, a més de les misses, alguna de les obres que donguin, viure, o part del sant Rosari que apliquin en sufragi de l'ànima de la finada.

ha mort a l'edat de 63 anys havent rebut els ausiliis espirituals

D. Benvingut Camins i Padullés

MARRER

(A. C. S.)

Els seus desconsolats esposa Mercè Morera, fills Joan, Assumpció i Mercè i demés família i el jove Jesús Alarcón, participen als amics i coneguts tan sensible pèrdua, preguen-los el tinguin present en llurs oracions i se serveixin assistir demà, divendres, a les onze del matí, a la casa mortuoria, Passatge Cervantes, 1 i 3, principal, per acompanyar el cadavre a l'iglesia parroquial i d'allí a sa darrera estada, Cementiri del Sud-Ost.

No's convida particularment

MARGINAL

IDEALS CONTRA PARAULES

Quan parla un dels nostres homes ho fa sempre tenint present el país, recordant el passat, considerant el present, quantant a l'esdevenidor i tabarant idealment tots els pobles ibèrics com les parts distintes d'un conjunt que cal salvar de naufragi; quan parla un dels altres, la qüestió que en els nostres és primordial, se torna secundària; el bé del país però sembla que'l vulguin dir, però a condició de que l'administrin uns homes determinats sota la direcció d'un home determinat. I veus aquí com la visió dels nostres homes és una visió ampla; i veus aquí com la dels altres és sempre quelcom de mesquí, que de la política no veu sinó els càrrecs. Els nostres aspiren a servir un ideal; els altres a que l'ideal els serveixi a ells. D'aquí que els nostres — i al dir nostres pensem ara, no sols als homes de la nostra comunitat, sinó als que tenen de la política el concepte que tenim nosaltres — estiguin disposats a qualsevol sacrifici en bé del país, mentre que els altres ho sotmeten tot a les petites rivalitats i a les rancúnies minores, convertint l'habilitat en únic factor de la vida pública.

La paraula dels nostres homes porta sempre l'anunci d'un gran dia que munta en el temps i en l'espai; la dels altres resso de seculars bisantinismes que allarguen l'agonia de quelcom que se'n va a la posta. Compareu els discursos pronunciats per en Cambó d'una de la primera Diada Regionalista, amb tantes i tantes declaracions com han fet en aquest interregne parlamentari els caps de brot de la política morienta, i el contrast us apareixerà patent i veureu sobre tot com els nostres homes, tot el nostre moviment, representen afirmació contra negació, salut contra malaltia, sava fecondant contra corc rosegair, vida contra mort.

I la vida té els seus drets i els seus devers; i nosaltres tenim els de intervenir en la cosa pública, recabant la gloria i les responsabilitats que's pertiquen en l'avenir de l'Espanya. La força expansiva de l'ideal català aixís ho exigeix. La nostra sort ha de seguir la de la Península. Doncs si nosaltres tenim l'ideal salvador, hem d'encomanar-lo a tots els pobles que encara no'l sentin, imposant-los el si és precís, fent que, dintre el conjunt, cada nacionalitat se'n senti. Sols quan això sigui un fet, sols quan haurà desaparegut el dels concepte de patria que per a llurs fins han inventat els polítics del règim xarri, sols quan totes les personalitats nacionals ne tinguin els atributs i els drets, serà possible la veritable unitat ibèrica, basada, no com ara, en l'imposició d'una sobre les altres, sinó en la llibertat de cada una per a la gloria de totes.

Aleshores ocorrerà quelcom de meravellós; aleshores se veurà com sobre les runes d'un pobre Estat, floreix un ric Imperi.

B. M. ESCRIVÀ

Al Dia

La situació política

Ens trobem, a l'anunciar-se l'apertura de les sessions de Cortes, poc més o menys que en el mes de maig darrer. Ens trobem pitjor. Llavors el partit liberal tenia una unió externa que ara no té; llavors hi havia un home al voltant del qual podien acoblar-se homes i forces amb empresa per a salvar Espanya. Avui el partit liberal ha tret a fora tota la podridura dels dintres i està esmicolat.

I heus aquí la situació: El comte de Romanones gastat, combatut, amb por a les discussions parlamentàries, amb un Gabinet enemic. La dissidència liberal, xorca, tirant a tot lo que de la vella política ha maldat més l'opinió pública; guiada pels grans caics de l'Espanya morta, sense més aspiració que governar per governar. El partit conservador encadenat pel que a l'oposició, ara, com al pujar a Romanones, el senyor Mauri no vol el poder, no vol ésser hereu del comte. En Melquíades Álvarez, retrassant tot lo que pot, per por dels seus, l'evolució definitiva, amb els seus fits en la Presidència del Govern i en la qüestió del partit liberal.

Quina solució política pot preveure's donat aquest estat dels partits encarrilats? Cap. Lo que ve dir: qualsevol. Totes són prou dolentes. Faldada de lògica l'actuació dels partits, desde fa molt temps, no hi ha ara solució lògica. Per això es parla de gabinets-ponts que ajudin a passar el riu.

El debat polític del mes de maig, que devia aclarir la situació dels partits, millor dit, que devia espurgar-los o atemorir-los, segons el seu estat, no va servir de res; no fou més que una

lluita de guerrilles o avençades. Aixís com la proximitat d'una tempesta, aconseguint a voltes als combatents no cap penyar la batalla, aixís lo del Marroc i l'estat de l'Hisenda aturaren el combat definitiu entre la política vella i la nova política. Per això les coses estan com estaven, i pitjor encara; per això no's veu solució en la política.

El partit conservador, el senyor Mauri, no vol el poder, però no vol consentir el Govern actual; combat, ataca, critica, votaria, quan sia ocasió, contra el Govern de Romanones, però no vol succeir-lo. Per altra part, no pot apoiar una dissidència fora del partit, contra totes les teories de govern i de règim de partits exposades pel propi senyor Mauri. És impossible que'l Rei dongui el poder als dissidents; en primer terme perquè el Rei no pot trencar per a sempre més el partit liberal i perquè el Rei no pot alçar al Poder a un partit que ha de promoure agitacions a Catalunya, que a Catalunya se'l té per enemic declarat. El Rei sab que si el regionalisme ha acceptat el règim actual és perquè creu que mai pot ésser un obstacle a les reivindicacions que defensa. Per altra banda, la situació de la dissidència fora la mateixa que la dels Romanones.

De manera que no pot seguir en Romanones perquè no té força parlamentària ni d'opinió; no pot governar la dissidència per les mateixes raons i perquè Catalunya, si no venia una rectificació completa, no ho consentiria en pau; no poden pujar els conservadors perquè no's fa goig la situació general del país; no pot formar un ministeri en Melquíades Álvarez perquè no té personal ni preparació; i Què ha de passar si no hi ha una intel·ligència entre els liberals que's permeti anar tirant un semestre amb en Romanones, que té la possessió del poder, que ha d'acabar de resoldre o encarriar, millor dit, el problema de Catalunya, o amb un gabinet-pont que pugui aprovar els projectes pendents i posar mitges soles i talons a l'Hisenda? Perquè ademés de totes les tribulacions polítiques hi ha la d'Hisenda. L'Hisenda està entrampada a més no poder;

necessita la reforma del Banc d'Espanya, la de la llei de substitució de consums, cobrir déficits, posar fer un emprèstit, i com s'arregla tot això si no hi ha Cortes? Com viure les Cortes si segueix la dissidència liberal? Pel mes de maig veiem una solució: la desfeta dels partits vells amb la creació de governs circunstancials per a objectius concrets; ara és més difícil amb tot i que'lls vells partits estan més desfets que abans.

Ara, si no ve una gran manifestació de l'opinió pública, si els ciutadans no's desvelen en la lluita electoral que s'acosta, que pot trigar tres o quatre o sis mesos, però no més, Espanya anirà sucumbint per falta d'instruments de govern. Vindrà irremissiblement la fallida de l'Estat, d'un règim impossible d'actuar en la vida moderna; allunyat de l'opinió, incapaç d'entendre-la, de servir-la.

POL.

Rims de l'hora

La queixa del mirall

Din el cristall! — No cap estona en mirall de roca teu; la teua joia nua dintre de mi; i així i tot, voldria, retent una pompa de mirall barrejat, dir-te que t'has posat per jo en el teu dit. Una vegada al dia només t'hi quedes, o senyora mia; mes el teu ull a tot arreu de foc. I jo he de dir-te amb ma fredor funesta quin ra tu dol, que ets bella per la festa i del no res el petit overany!

Què hi fa tenir-te, si no puc avar-te? Què hi fa que vingis si mon goig s'aparta i a distre'men el mires sense dany?

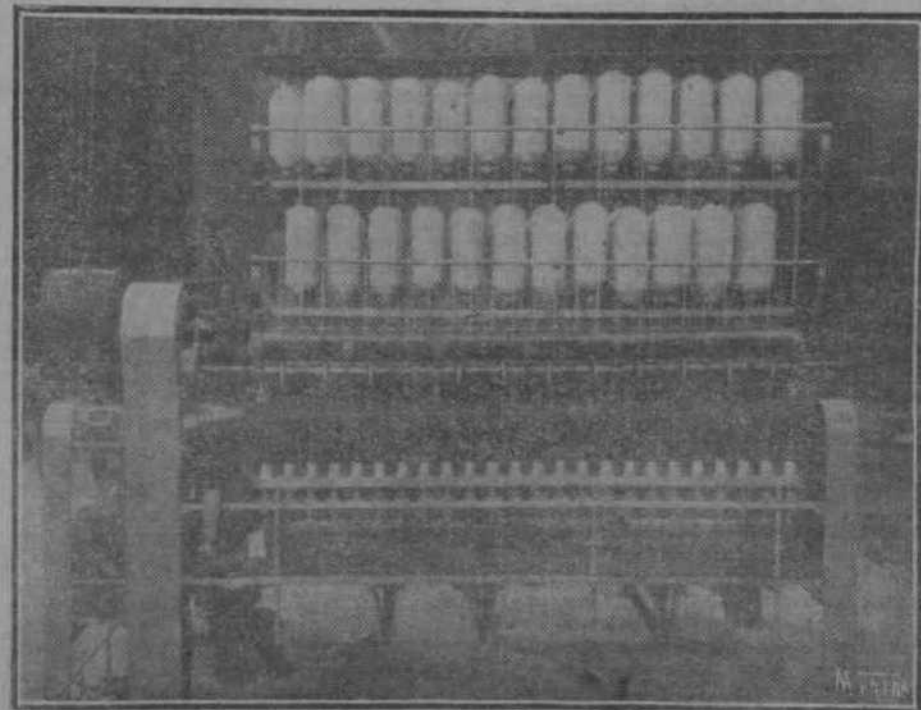
TWO

L'invent Casablanco

Presidència en l'acte de la presentació de l'invent

Desquerra a dreta: Senyors Montanyola (regidor de Barcelona), Romen (nicalde de Sabadell), Sala (diputat provincial) i (X) Casablanco. Dreta: Alfons Sala i Rahola

Vista de la màquina filadora

GLOSARI

OVERTURA DE CURS
L'ARISTOCRACIA I ELS JOYES

II

«Éssent, doncs, fora de dubte que l'home se proposa, i no pot no proposar-se, sempre i aduec quan se val de paraules que poden significar lo contrari, el problema de l'aristocràcia i de la societat dels iguals, les dificultats i divergències no poden néixer d'altra cosa sinó de la varia faisa de resoldre'l. I aquestes mateixes dificultats i divergències se reduïxen totes a una sola, capital: és a dir, a saber si l'ideal aristocràtic s'ha de col·locar en aquesta o en aquella determinació particular, contraposada a les altres determinacions, o en alguna cosa que imperi i abrassi dins ella totes les determinacions particulars; i, per a dir-ho en termes filosòfics, si la determinació ha d'ésser material o formal. Per a esciar la cosa amb un exemple, quan se fa consistir l'aristocràcia en la força o en l'intel·ligència o en el gust estètic o en l'elegància, simbolisant històricament l'ideal en el capítol feudal, en el típic del Renaixement, en el sofista helènic, en el florentí de l'època dels Medicis o en el versallenc de la Cort de Maria Antònia, se dona de l'aristocràcia una determinació material, perquè la força se desenrotlla a despeses de l'elegància, del gust o d'altres coses i a son torn, l'elegància a despeses de la força o de de les altres coses; i també és una determinació material la que's dona quan l'aristocràcia se la fa consistir en alguna particular virtut com la tolerància o la temperança o la tendresa de cor o altres semblants; ja que tota virtut particular, posada al cap de les altres exclou o menysprea les altres. Però, reduït i esciat aixís el problema ja se'n prepara la solució, això és l'affirmació del caràcter formal de l'ideal aristocràtic; amb el ben entès, per altre costat, que formal no vol dir, com vulgarment se creu, buit, sinó al contrari, pleníssim i que per això l'aristocràcia no pot coincidir sinó amb l'integralitat de l'esperit humà, que cap forma excloueix i en cap d'elles se restringeix i reposa, i cerca sempre el bé, i cercant el bé, cerca alhora lo ver i útil i lo bell, exercitant verament una virtut exercita ensemps totes les altres. El geni, el sol aristocràtic, l'aristocràcia de gran raca és el vir bonum que pot, si cal, ésser home de gust com un Políax, no resolt com un Malatesta o un Borgia, acut com un Proteagoras, elegant com un Rohan, i avillat com el Dant, quan l'ésser vella li apar el millor de ver de l'efectiva cortisanla».

Així va discorregant l'ideal catedràtic en la nostra ideal obertura de curs. Nosaltres seguim amb creixent plaer son nítida argument i esperem lo que'n va seguir com s'esperen les perspectives d'un drama bellíssim.

XENIUS.

Polítiques

Varios

—L'ex-governador de Barcelona don Manuel Portela, durant els dies que ha estat a Barcelona ha parlat amb un periodista del regionalisme de Galicia i dels treballs d'organització que s'estan fent per a fer-lo actuar en la política espanyola.

Digueu que'l moviment regionalista gallego ha nascut de l'actuació de les societats agràries, que estan perfectament organitzades i tenen una gran força, el programa de les quals queda condensat en dues paraules: casa i escola. Perquè de casa no se'n té se'n pot tenir mentre existeixin els estorcs (que és una excepció en tot el món) i no hi ha altres escoles dignes de tal nom més que les que alguns generosos gallegos emigrats a Amèrica, han pagat als seus pobles.

Digueu que'lls gallegos volen que se'ls reconegui pràcticament el dret de ciutadania el dret de votar sos representants i no que'lls nomeni el cacic. Volen l'igualtat contributiva davant l'Estat espanyol per a que's puguin reunir més recursos i destinar-los a l'ensenyança en aquell país; volen que's compleixi la promesa que diferents vegades s'ells ha fet de reduir els estorcs i que amb l'auxili econòmic de l'Estat s'auxilli als pagesos per a acabar les explotacions programades i que'lls retracte s'entregui en les transaccions per a anul·lar la voluntat a les parts; volen que a Galicia s'hi implantí el regnat de la justícia en el recte sentit del compliment de la llei i que la llei sigui igual per a tots.

L'obra dels regionalistes gallegos diu que no és obra d'un partit ni d'una escola: és una obra social que's fa, que interessa a totes les classes, a tots els credos i a totes les idees.

Els regionalistes gallegos, patriotes de cor, estan convençuts de que Espanya

S. Marsans Roig i Fills
Valors, Cupons, Giros, Canvi de Monedes, Comptes corrents, Viatges
(RAMBLA CANALETES, 2)

Dr. Perearnau Professor de Vies Urinàries (Hospital Clínic 1906-1910. Acad. Lab. 1912). Pl. Urquinaona, 2, 1er de 12 a 21 4 a 6; festius, 10 a 11.

Futurs de Cotó

A. GABARRÓ GARCÍA

BARCELONA
Lauria, 33. Tel. 4293

DR. BALCELLS dels Hospitals de París. Estómac i Budells

RAIGS X — Claris, 71. — De 3 a 5.

Dr. Serrallach Vies urinàries i ronyons. De 12 a 2 i 6 a 7. Pelagyo, 40. — C. econòm. 7 a 9. Jovellanos, 9.

Tusquets i C. S. en C. Banca. Borsa. Valors i cupons. — Rambla del Centre, 9.

Adobs Espinás
Ramble del Centre, 37. — Fàbrica a Sant

MASTIC VEGETAL
INALTERABLE
Fórmula Tobella

Para tota mena d'empelts y feridas de las plantas

Pot usarlo sempre y no danya may. — S'aplica ab un pinzell, en fret.

Primpcesa, 11, pral. — BARCELONA

scrà més forta, com més forta sigui la vida regional i que, per lo tant, l'engrandiment, la regeneració d'Espanya no serà mentre no s'aconseguís a les regions la personalitat, l'autonomia que indelement ha estat l'història i no és incompatible amb l'unitat nacional.

El senyor Portella diu que aquest és el programa que aquest estiu ha anat predicant a Pontsagrada, a La Estrada, a Cambadós, a Redonella, i que's defensa ja amb decisió i en tot aquell herms i desgraciat país. Els regionalistes gallegos esperen que en les vinentes eleccions generals, enviarà quatre cinc diputats al Parlament.

Va lamentar-se de que a Galicia no hi hagi, com a Catalunya, una gran ciutat com Barcelona, que apliqui les energies de tota la regió i sigui més eficaç l'actuació.

L'Ajuntament de Palma per unanimitat ha acordat alçar un monument al gran polígraf Ramon Lull, commemorant així el centenari de la seva mort, en 1919.

En la sessió vinent, se nomenarà a la comissió que cuidarà de realitzar aquest

acord.

—Procedent de Mallorca va estar ahir a Barcelona, de pas cap a Madrid, don Bartomeu Maura.

De Mallorca diuen que, durant la passada vaga dels metal·lúrgics, les pèrdues que han sofert els anys són de 135.000 pessetes i els treballadors 89.405.

—Ahor comensà el segon període de sessions la Diputació provincial de Girona, fixant en sis el número de les que se celebraran.

—La Diputació de Lleida també comensà les sessions que seràn deu en tot el període, complexa i vertiginosa.

—Per no haver-se reunit prou diputats no pogué comensar les sessions la Diputació de Tarragona. Està novament convocada per al dia 13 de l'actual.

—S'ha obert en diferents societats vigatanes la subscripció per al monument de mossen Ginto que s'aixecarà a Barcelona. Algunes han destinat una quantitat dels fons socials en aquest objecte.

—Les entitats i periòdics adherits a l'Unió Catalana se reuniran per a tractar de la futura Junta permanent.

l'ella hi ha cases barates per a obrers. Per aquestes raons se dedueix que a Calles no és tanta la diferència com se vol fer creure, en lo que's paga als obrers a Mataró i a Calles, i si s'anés a debatre l'assumpte, encara potser resultaria que l'obra de Calles estava beneficiada.

A Canet i a Lloret hi ha màquines tan bones com a Mataró i es paga moltíssim menys, i no obstant els fabricants de Calles res han dit d'això perquè comprenen la raó que hi ha, per aquesta disminució de preu en el sou dels obrers. A Calles es treballa tot l'any i a Mataró molts obrers no treballen més que nou mesos, segons els mateixos han declarat. És que a Calles se fabriquen solament genres corrents dels que s'usen a totes parts, i per això no cessa el treball.

Diu que en efecte se falta a l'obra de protecció al treball de les dones i els nois, i recorda que ell mateix, formant part de la Junta provincial de reformes socials, ho denuncià, lamentant-se que a Mataró, Calles, Lloret i Arenys de Mar hi hagués nois que sense saber llegir i escriure entraven a les fàbriques i ja no sortien d'elles.

El governador senyor de Bivona va dir que's complís la llei, i així, amb objectiu d'informar que produiria una greu alteració d'ordre públic, i proposà que's deixessin les coses de la mateixa manera que estaven, però que per al pover no's permetés l'entrada a les fàbriques a cap noi que no sapigués llegir i escriure.

Adverteix que a Calles no són els patrons, sinó els mateixos obrers els que contracten als nois. Diu que fa pocs dies anà a la seva fàbrica una noia de deu anys enviada per un parent seu, el qual, malgrat la negativa de l'amo, insistia en que la noia treballés, cosa que no tolera l'informant. Consta, doncs, que no són els patrons els que obliguen als nois a treballar.

Reforça els arguments del senyor Palau per a demostrar que els genres de punt no poden incloure's en la indústria tèxtil.

Manifesta que a Calles fins avui se treballava onze hores i hi havia 24 festes, además dels diumenges. Els dispatxes es tancava tres hores abans, que's dedicaven a la neteja. Fet el càlcul resultava que les màquines teixien a l'any 3.012 hores.

Diu que és veritat que la màquina és de pau i que an aquest punt la seva neteja però no és menys cert que un obrer que porta anys guanyant-se la vida amb aqueixa màquina, bé pot netejar-la per consideració. Demana llibertat per a concertar amb els obrers una jornada extraordinària per exigir-ho així les comandes de genre que's fan, i per a evitar abusos se podria limitar aquesta jornada extraordinària.

Es molt elabre i desenvolupament que es fa a Mataró, 2.500 pessetes per a les màquines. Aquestes pèrdues s'han de pagar a la contribució que pagui el fabricant o per altre concepte que les fes equitatives, ja que hi ha patrons pobres que no poden pagar sense arruinar-se les màquines com podrien fer-ho altres. També deuria establir-se alguna penalitat per a les infraccions que cometien els obrers.

Diu que les Juntes locals de reformes socials no poden inspirar confiança a obrers ni a patrons, ja que ni uns ni altres estan representats. A Calles, el representant dels patrons era solt mestre paleta que tenia 6 peons. En les Juntes provincials ocorre quelcom analògic: el representant de Badalona en temps de l'informant era un rellotger. Entre rumors d'apropiació manifesta que en aquestes Juntes al formar-les sols s'atà a la política i al caciquisme.

Acaba demanant que a les inspeccions del treball hi vagin persones de reconeguda competència i que siguin o patrons veritat o obrers veritat i no com ocorre ara persones que no són ni una cosa ni l'altra.

Un obrer de Mataró

Josep Comaposada informa en nom dels obrers de la Conca del Ter. Diu que lo avençat de la hora i el cansament que s'observa l'obliguen a sintetitzar els seus pensaments, però no molt perquè parlaria d'una de les més importants comarques de la indústria tèxtil. Manifesta que tenia el propòsit de llegir una memoria que porta feta i com el president diu que ho pot deixar però que l'Institut de Reformes Socials l'estudi, diu que això ho farà després de glosar alguns dels seus punts. Parla de l'ingeneria de la dona en la producció i diu que en la indústria tèxtil resulta perjudicial. Per al jornal que abans guanyava l'home avui ha de treballar tota la família. Això sols se compensa amb la reducció de la jornada. Diu que en els palsos on la jornada és més reduïda és on la indústria ha alcançat major grau de prosperitat i a Anglaterra els patrons no compten amb el factor de treballar moltes hores, sinó amb el d'estar introduint millores en la ruina per la rutina. Hi ha fàbriques a Catalunya que no han introduït millores fins que Anglaterra i el Japó les han empenyes als mercats.

Afirma que amb el 10 per 100 d'aument proporcional a l'obra, el patró no's perjudica més que una insignificancia.

Adverteix que fa molts anys que està sentint dir als patrons que la indústria està en ruina, però els fets venen a demostrar lo contrari. Per lo tant, estan mancats de raó els arguments per a oposar-se als desitjos dels patrons. A centenars són a Catalunya els casos de fabricants que han començat amb 4.000 duros i abans de terminar la generació les seves famílies han sigut milionàries.

L'aplicació de les 3.000 hores anuals donaria lloc a conflictes particularment en l'alta montanya.

A la montanya l'obra se contracta per setmanes i setmanalment se li ha de senyalar la jornada. Avui ja els fabricants parlen de què's treballadors deuen hores comptant amb l'aplicació anual de les hores. Defensa les 60 hores setmanals. Diu que al Llobregat es comet moltes infraccions de les lleis conegudes. Els telers comensen a les quatre del matí i acaben a les vuit del vespre en lloc de fer-ho a les cinc i set respectivament. A l'obra legalment no se li imposen aquestes hores, però arriba tard la primera setmana i se l'amonesta a la segona set del despatx.

Denuncia que des de les colònies que existeix a l'Alt Llobregat, dient que's obrers es troben com tripulants en alta mar; hi ha colònies emmurallades. Una inspecció en les citades colònies causaria gran dolor i deuen fer-se desaparèixer. Hi ha llocs on fins s'ofèn l'honor de la dona.

Afirma que la neteja de les màquines és un treball efectiu i més pesat que'l de teixir.

Denuncia que molts fabricants del Ter no paren de treballar en tot el dia, ni tan sols a les hores del dinar, amb lo qual se buida la reclamació. Demana que les visites d'inspecció se facin en forma tal que no fugin, com ara, a la fiscalització dels inspectors l'abus que's fa del treball dels nois.

Lamenta que els fabricants de la montanya se resistissin de l'informació amb pretext que no està fundat.

Exposa la trista situació en que's treballa a la montanya amb l'escorça i sense condicions higièniques, i diu que's fabricants, a pesar de la ruina que diuen que ocasiona a l'industria, tots els dies construeixen palaus a Barcelona i sols s'han encoradats de protestar quan han vist que'l Govern ha comprès la ruina dels obrers i no volen entendre's.

El patró farà tot lo que pugui per a posar diferències als Govers que vulguin posar mà an aquestes qüestions. Els patrons tenen un concepte equivocat d'aquest problema, que no's tracta aquí d'arruinar al patró. L'obra sab ja qual és la missió del patró, que és la d'aportar capital, però l'obra no és factor de la ruina en la vida dels obrers, no se'l deu tenir en la misèria.

Denuncia que en la Junta local de Reformes Socials de Barcelona hi ha individu que hi és fa 8 anys. Això porta a l'opinió la desconfiança en aqueixos organismes.

En sa conseqüència l'oficial alemany serà deixat en llibertat i marxarà per la via terrestre.

El Govern francès deixa al Govern imperial la tasca de aplicar a l'oficial Soeffen les correccions de que s'ha fet mereixedor per infracció de l'acord franco-alemany de juliol d'aquest any.—Havas.

Horrible tragedia

París, 1, 8'45 nit.—Nantes.—En una granja del caseriu de Barbiere, terme municipal de Landreau, prop de Nantes, ha ocorregut una horrible tragedia. Explosta dita finca rústica M. Mabib, casat, i amb quatre fills.

Anit, a les deu, en Mabib estava prement rams, ajudat per un criat anomenat Marcel Redureau, de 15 anys. L'amo va renyar al criat, replicant-li aquest i entaulant-se una forta disputa.

De sobte, en Redureau va agafar una enorme destal i d'un cop va tallar el cap al seu amo.

Seguidament va entrar a la cuina i a cops de destal va matar a la esposa den Mabib i a una criada anomenada Maria Dugase.

Després va penetrar a una arcaoba i va matar a la mare den Mabib, que estava dormint.

Això no bastà per a aplacar el furor del criat, el qual va entrar a una sala propera on dormien els fills del seu amo i en matà tres, de 8, 6 i 2 anys, respectivament. Sols en deixà amb vida un de 4 anys, sens dubte per oblit.

La esposa den Mabib estava en cinta.

En Redureau, després de cometre aquests crims se va ficar al llit tranquil·lament.

Aquest matí ha sigut detingut, confessant els crims referits.—Havas.

Sordera, esclerosis, sordomudesa

Treatment pel mas-

Dr. BERINI DERVAUX. — Valencia, 250.

drà excedir del màxim consignat en la esmentada real disposició.

Duodècima. Se procedirà a l'estudi de un règim adaptat de Drawlaks per a mantenir la exportació, sense detriment de la producció nacional.

Dècimo tercera. Desde ara se suprimirà el recàrrec del 10 i 15 per cent sobre la tributació industrial en la fàbriques que usin com a força la caiguda de l'aigua i es reduirán les tarifes de contribució.

Dècimo quarta. El Govern influirà prop de les Compagnies de ferrocarrils per a conseguir la reducció de les tarifes de transport de materials, primeres matèries i productes manufacturats de les fàbriques de filats i teixits de cotó situades en els rius.

Dècimo quinta. Respecte a la inspecció del treball convindrà assegurar la idoneïtat en el personal que hagi de exercir el càrrec, i que efectes deu procurar-se recaptar en enginyers industrials, conferint-se, además, facultats a les Cambres d'industria per a exercir la inspecció.

A propòsit de les inundacions

ELS FETS HO CANTEN

La deixadesa del Govern—amb la ignorància i l'egoisme dels homes—despobla les montanyes. L'aigua baixa esferidora; els torrents bramulen, els rius creixen, els camps s'inonden, els camins se perden, les cases s'esquerden; cultures i remats i encins i arbres van al mar... El fet horrible es repeteix una, dues, tres vegades. Els Govers callen i van cuidant-se de les seves coses. Potser els distreu el nomament d'un director general o de un secretari... La Diputació Provincial de Barcelona crida a les víctimes; s'estudien els rius i els torrents i els camps; s'ha de posar mà a tanta desgracia. Els plans ja són fets; les obres van a començar. Ja s'han acabat per sempre les malvestats de les aigües furioses...

neixement o per congestió de funcions, no farà mai l'endegament del Llobregat, com no farà els ponts de les carreteres, ni la repoblació dels boscos.

L'Estat no vol, ni sab, ni pot atendre les múltiples necessitats de la vida moderna, complexa i vertiginosa. L'Estat espanyol no serveix per a fer el bé dels pobles, ni per remeiar els mals que sofrenen. Si l'Estat hagués deixat obrir a la Diputació Provincial de Barcelona, la obra indispensable de l'endegament, ja fóra feta. Les víctimes de la darrera desgracia poden culpar als Govers espanyols, al sistema centralista; els i els altres despatxes posar la fe en les Mancomunitats, en les corporacions que's coneixen, que els estimen, que nomenen els mateixos; en el sistema nostre, en les nostres idees.

El cas d'ara ha provat una vegada més la negligència, la insuficiència de l'Estat i dels seus organismes. Detenen funcions que no saben exercir, cabals que no saben culpar, drets que voluntàriament abandonen.

El bé que no sab fer l'Estat, el mal que no evita, reclamen una reforma. D'aquí la idea de les Mancomunitats. Elles, creant un organisme representatiu de la personalitat de Catalunya, sabran i podran fer lo que no sab, lo que no pot fer l'Estat.

En vespre de respondre's la discussió del projecte, la gran desgracia del Pla del Llobregat li dona un vot que val molt més que tot lo que pensi i digui en Montero Rios, que totes les càbales i gelosies i orgulls del partit conservador.

Catalunya no pot viure més dependent d'un centralisme, d'un poder suclador que no sab complir les obligacions que detenta, que no sab cuidar de les coses que administra, que viu oblidant el país i les necessitats del país.

Per això—apart del dret que reivindica—Catalunya necessita la Mancomunitat; el que an ella s'oposi, se fa enemic de Catalunya.

El cas d'ara ha provat una vegada més la negligència, la insuficiència de l'Estat i dels seus organismes. Detenen funcions que no saben exercir, cabals que no saben culpar, drets que voluntàriament abandonen.

El bé que no sab fer l'Estat, el mal que no evita, reclamen una reforma. D'aquí la idea de les Mancomunitats. Elles, creant un organisme representatiu de la personalitat de Catalunya, sabran i podran fer lo que no sab, lo que no pot fer l'Estat.

En vespre de respondre's la discussió del projecte, la gran desgracia del Pla del Llobregat li dona un vot que val molt més que tot lo que pensi i digui en Montero Rios, que totes les càbales i gelosies i orgulls del partit conservador.

Catalunya no pot viure més dependent d'un centralisme, d'un poder suclador que no sab complir les obligacions que detenta, que no sab cuidar de les coses que administra, que viu oblidant el país i les necessitats del país.

Per això—apart del dret que reivindica—Catalunya necessita la Mancomunitat; el que an ella s'oposi, se fa enemic de Catalunya.

El cas d'ara ha provat una vegada més la negligència, la insuficiència de l'Estat i dels seus organismes. Detenen funcions que no saben exercir, cabals que no saben culpar, drets que voluntàriament abandonen.

El bé que no sab fer l'Estat, el mal que no evita, reclamen una reforma. D'aquí la idea de les Mancomunitats. Elles, creant un organisme representatiu de la personalitat de Catalunya, sabran i podran fer lo que no sab, lo que no pot fer l'Estat.

En vespre de respondre's la discussió del projecte, la gran desgracia del Pla del Llobregat li dona un vot que val molt més que tot lo que pensi i digui en Montero Rios, que totes les càbales i gelosies i orgulls del partit conservador.

Catalunya no pot viure més dependent d'un centralisme, d'un poder suclador que no sab complir les obligacions que detenta, que no sab cuidar de les coses que administra, que viu oblidant el país i les necessitats del país.

Per això—apart del dret que reivindica—Catalunya necessita la Mancomunitat; el que an ella s'oposi, se fa enemic de Catalunya.

El cas d'ara ha provat una vegada més la negligència, la insuficiència de l'Estat i dels seus organismes. Detenen funcions que no saben exercir, cabals que no saben culpar, drets que voluntàriament abandonen.

El bé que no sab fer l'Estat, el mal que no evita, reclamen una reforma. D'aquí la idea de les Mancomunitats. Elles, creant un organisme representatiu de la personalitat de Catalunya, sabran i podran fer lo que no sab, lo que no pot fer l'Estat.

En vespre de respondre's la discussió del projecte, la gran desgracia del Pla del Llobregat li dona un vot que val molt més que tot lo que pensi i digui en Montero Rios, que totes les càbales i gelosies i orgulls del partit conservador.

Catalunya no pot viure més dependent d'un centralisme, d'un poder suclador que no sab complir les obligacions que detenta, que no sab cuidar de les coses que administra, que viu oblidant el país i les necessitats del país.

Per això—apart del dret que reivindica—Catalunya necessita la Mancomunitat; el que an ella s'oposi, se fa enemic de Catalunya.

Sessió del matí	
Operacions	Queda
4 per 100 interior fi mes.	79.25
4 per 100 exterior fi mes.	79.25
4 per 100 interior fi mes.	79.25
4 per 100 exterior fi mes.	79.25
4 per 100 interior fi mes.	79.25
4 per 100 exterior fi mes.	79.25
4 per 100 interior fi mes.	79.25
4 per 100 exterior fi mes.	79.25
4 per 100 interior fi mes.	79.25
4 per 100 exterior fi mes.	79.25

La deixadesa del Govern—amb la ignorància i l'egoisme dels homes—despobla les montanyes. L'aigua baixa esferidora; els torrents bramulen, els rius creixen, els camps s'inonden, els camins se perden, les cases s'esquerden; cultures i remats i encins i arbres van al mar... El fet horrible es repeteix una, dues, tres vegades. Els Govers callen i van cuidant-se de les seves coses. Potser els distreu el nomament d'un director general o de un secretari... La Diputació Provincial de Barcelona crida a les víctimes; s'estudien els rius i els torrents i els camps; s'ha de posar mà a tanta desgracia. Els plans ja són fets; les obres van a començar. Ja s'han acabat per sempre les malvestats de les aigües furioses...

neixement o per congestió de funcions, no farà mai l'endegament del Llobregat, com no farà els ponts de les carreteres, ni la repoblació dels boscos.

L'Estat no vol, ni sab, ni pot atendre les múltiples necessitats de la vida moderna, complexa i vertiginosa. L'Estat espanyol no serveix per a fer el bé dels pobles, ni per remeiar els mals que sofrenen. Si l'Estat hagués deixat obrir a la Diputació Provincial de Barcelona, la obra indispensable de l'endegament, ja fóra feta. Les víctimes de la darrera desgracia poden culpar als Govers espanyols, al sistema centralista; els i els altres despatxes posar la fe en les Mancomunitats, en les corporacions que's coneixen, que els estimen, que nomenen els mateixos; en el sistema nostre, en les nostres idees.

El cas d'ara ha provat una vegada més la negligència, la insuficiència de l'Estat i dels seus organismes. Detenen funcions que no saben exercir, cabals que no saben culpar, drets que voluntàriament abandonen.

El bé que no sab fer l'Estat, el mal que no evita, reclamen una reforma. D'aquí la idea de les Mancomunitats. Elles, creant un organisme representatiu de la personalitat de Catalunya, sabran i podran fer lo que no sab, lo que no pot fer l'Estat.

En vespre de respondre's la discussió del projecte, la gran desgracia del Pla del Llobregat li dona un vot que val molt més que tot lo que pensi i digui en Montero Rios, que totes les càbales i gelosies i orgulls del partit conservador.

Catalunya no pot viure més dependent d'un centralisme, d'un poder suclador que no sab complir les obligacions que detenta, que no sab cuidar de les coses que administra, que viu oblidant el país i les necessitats del país.

Per això—apart del dret que reivindica—Catalunya necessita la Mancomunitat; el que an ella s'oposi, se fa enemic de Catalunya.

El cas d'ara ha provat una vegada més la negligència, la insuficiència de l'Estat i dels seus organismes. Detenen funcions que no saben exercir, cabals que no saben culpar, drets que voluntàriament abandonen.

El bé que no sab fer l'Estat, el mal que no evita, reclamen una reforma. D'aquí la idea de les Mancomunitats. Elles, creant un organisme representatiu de la personalitat de Catalunya, sabran i podran fer lo que no sab, lo que no pot fer l'Estat.

En vespre de respondre's la discussió del projecte, la gran desgracia del Pla del Llobregat li dona un vot que val molt més que tot lo que pensi i digui en Montero Rios, que totes les càbales i gelosies i orgulls del partit conservador.

Catalunya no pot viure més dependent d'un centralisme, d'un poder suclador que no sab complir les obligacions que detenta, que no sab cuidar de les coses que administra, que viu oblidant el país i les necessitats del país.

Per això—apart del dret que reivindica—Catalunya necessita la Mancomunitat; el que an ella s'oposi, se fa enemic de Catalunya.

El cas d'ara ha provat una vegada més la negligència, la insuficiència de l'Estat i dels seus organismes. Detenen funcions que no saben exercir, cabals que no saben culpar, drets que voluntàriament abandonen.

El bé que no sab fer l'Estat, el mal que no evita, reclamen una reforma. D'aquí la idea de les Mancomunitats. Elles, creant un organisme representatiu de la personalitat de Catalunya, sabran i podran fer lo que no sab, lo que no pot fer l'Estat.

En vespre de respondre's la discussió del projecte, la gran desgracia del Pla del Llobregat li dona un vot que val molt més que tot lo que pensi i digui en Montero Rios, que totes les càbales i gelosies i orgulls del partit conservador.

Catalunya no pot viure més dependent d'un centralisme, d'un poder suclador que no sab complir les obligacions que detenta, que no sab cuidar de les coses que administra, que viu oblidant el país i les necessitats del país.

Per això—apart del dret que reivindica—Catalunya necessita la Mancomunitat; el que an ella s'oposi, se fa enemic de Catalunya.

Sessió de la tarde	
Operacions	Queda
4 per 100 interior fi mes.	79.25
4 per 100 exterior fi mes.	79.25
4 per 100 interior fi mes.	79.25
4 per 100 exterior fi mes.	79.25
4 per 100 interior fi mes.	79.25
4 per 100 exterior fi mes.	79.25
4 per 100 interior fi mes.	79.25
4 per 100 exterior fi mes.	79.25
4 per 100 interior fi mes.	79.25
4 per 100 exterior fi mes.	79.25

Sessió de la tarde	
Operacions	Queda
4 per 100 interior fi mes.	79.25
4 per 100 exterior fi mes.	79.25
4 per 100 interior fi mes.	79.25
4 per 100 exterior fi mes.	79.25
4 per 100 interior fi mes.	79.25
4 per 100 exterior fi mes.	79.25
4 per 100 interior fi mes.	79.25
4 per 100 exterior fi mes.	79.25
4 per 100 interior fi mes.	79.25
4 per 100 exterior fi mes.	79.25

A l'Institut de Reformes Socials

Informació oral de l'industria tèxtil

La última sessió

A les sis ha continuat aquesta tarda a l'Institut de Reformes Socials la informació relativa al Decret sobre la indústria tèxtil. Presideix el senyor Azcarate.

Després de llegida i aprovada l'acta de la sessió anterior se llegeix un telegrama dels obrers de Sant Joan de les Abadesses protestant contra l'informació dels fabricants de la Montanya.

Els obrers filadors de Mataró

Informa en primer terme, Eugeni Torre, en nom dels obrers de filats de Mataró. Demana que la llimpesa de les màquines es faci dintre de les hores de jornada, que'l treball es faci a jornal en lloc de a preu fet i que la jornada sigui de 60 hores setmanals a raó de 11 els cinc primers dies i cinc el dissapte per a acabar a migdia.

Els fabricants de genres de punt

Don Joan Novella informa per la Cambra de Fabricants de genres de punt d'Espanya a Barcelona. Adverteix que té poc que afegir a lo que va dir ahir el seu company senyor Palau.

Exposa els perjudicis que irrogaria als fabricants de genres de punt la exacta aplicació del decret, car ja els articles tenen un gravamen d'un 6 per 100 en fil, abans de fer el genre de punt. Si s'hagués de portar l'aument a tota la confecció, seria impossible tota competència.

Adverteix que ja en altres ocasions han vingut a Madrid comissions de fabricants de genres de punt a exposar les dificultats amb que's topa per a la exportació. Repeteix ja que va dir ahir el senyor Palau sobre les demandes a plaça fixe que fan els mercats americans i altres estrangers per a justificar la necessitat de les hores extraordinàries. Insisteix en que si no es condiciona el reglament se senyala l'aument del 6 per 100 a tota la confecció moltes fàbriques tindran que tancar-se.

Creu que's genres de punt no poden enllore's a l'art tèxtil.

Diu que la neteja deu anar separada de les 60 hores, car de lo contrari s'aumentarà el gravamen dels genres.

Els obrers de genres de punt de Mataró

Miquel Cornell informa en nom dels obrers de Mataró, secció de genres de punt.

Recull la manifestació dels fabricants de que si l'aument proporcional alcança tota la confecció anirà a la ruina, car davant d'això cal dir que a Mataró hi ha fabricants que en 10 anys han obtingut una ganancia de mig milió de pessetes. L'aument que significaria aquix augment proporcional és tan petit que no pot conduir a cap ruina.

Se declara enemic de les 3.000 hores anuals i de les festes tradicionals, els obrers de Mataró volen les 60 hores setmanals i les festes de precepte, no més enclouguent en aquestes la festa major de la població i el primer de maig.

La llimpesa de les màquines la creu com efectiu, perquè és més penosa que el de la confecció del teixit. Els obrers rebuiguen l'hora que proposa el governador de Barcelona per a la neteja de les màquines.

Denuncia que hi ha en les fàbriques de Mataró, al menys, 400 menors d'edat,

essent molts de vuit a dotze anys; quan s'han girat visites d'inspecció, s'ha fet amagar als nois per a que no's vegessin els inspectors de treball.

Afirma que els obrers de Mataró no's deixen guiar per cap element revolucionari, sinó que's guien per sa bona fe i per sa conveniència per a aconseguir les millores. Apellen a les vagues per a fugir de la condició d'esclaus. Es venia que a Mataró hi ha crisi, però aquesta és deguda a l'egoisme dels patrons, perquè, malgrat aquesta crisi, ells fan grans negocis venent el genre més barato.

Els obrers de Mataró no amenacen a cap fabricant; per a exigir-ho l'aument proporcional se portaren amb tota correcció i acceptaren de bon grat la intervenció de les autoritats. A França el cotó és millor i el genre més barato i no mai feina en tot l'any.

Lo que succeïx és que els patrons de Mataró volen guanyar més que els de França i d'aquí la crisi a que alludeixen.

Estableix les diferències que hi ha entre el teixit mecànic i el genre de punt.

Manifesta que abans podien guanyar les dones 40 pessetes setmanals, com diu ahir un patró, però avui no pas; aquests 20 pessetes, però, les condicions tenen un gravamen d'un 6 per 100 en fil, abans de fer el genre de punt. Si s'hagués de portar l'aument a tota la confecció, seria impossible tota competència.

Adverteix que ja en altres ocasions han vingut a Madrid comissions de fabricants de genres de punt a exposar les dificultats amb que's topa per a la exportació. Repeteix ja que va dir ahir el senyor Palau sobre les demandes a plaça fixe que fan els mercats americans i altres estrangers per a justificar la necessitat de les hores extraordinàries. Insisteix en que si no es condiciona el reglament se senyala l'aument del 6 per 100 a tota la confecció moltes fàbriques tindran que tancar-se.

Creu que's genres de punt no poden enllore's a l'art tèxtil.

Diu que la neteja deu anar separada de les 60 hores, car de lo contrari s'aumentarà el gravamen dels genres.

Els obrers de genres de punt de Mataró

Miquel Cornell informa en nom dels obrers de Mataró, secció de genres de punt.

Recull la manifestació dels fabricants de que si l'aument proporcional alcança tota la confecció anirà a la ruina, car davant d'això cal dir que a Mataró hi ha fabricants que en 10 anys han obtingut una ganancia de mig milió de pessetes. L'aument que significaria aquix augment proporcional és tan petit que no pot conduir a cap ruina.

Se declara enemic de les 3.000 hores anuals i de les festes tradicionals, els obrers de Mataró volen les 60 hores setmanals i les festes de precepte, no més enclouguent en aquestes la festa major de la població i el primer de maig.

La llimpesa de les màquines la creu com efectiu, perquè és més penosa que el de la confecció del teixit. Els obrers rebuiguen l'hora que proposa el governador de Barcelona per a la neteja de les màquines.

Denuncia que hi ha en les fàbriques de Mataró, al menys, 400 menors d'edat,

essent molts de vuit a dotze anys; quan s'han girat visites d'inspecció, s'ha fet amagar als nois per a que no's vegessin els inspectors de treball.

Afirma que els obrers de Mataró no's deixen guiar per cap element revolucionari, sinó que's guien per sa bona fe i per sa conveniència per a aconseguir les millores. Apellen a les vagues per a fugir de la condició d'esclaus. Es venia que a Mataró hi ha crisi, però aquesta és deguda a l'egoisme dels patrons, perquè, malgrat aquesta crisi, ells fan grans negocis venent el genre més barato.

Els obrers de Mataró no amenacen a cap fabricant; per a exigir-ho l'aument proporcional se portaren amb tota correcció i acceptaren de bon grat la intervenció de les autoritats. A França el cotó és millor i el genre més barato i no mai feina en tot l'any.

Lo que succeïx és que els patrons de Mataró volen guanyar més que els de França i d'aquí la crisi a que alludeixen.

Estableix les diferències que hi ha entre el teixit mecànic i el genre de punt.

Manifesta que abans podien guanyar les dones 40 pessetes setmanals, com diu ahir un patró, però avui no pas; aquests 20 pessetes, però, les condicions tenen un gravamen d'un 6 per 100 en fil, abans de fer el genre de punt. Si s'hagués de portar l'aument a tota la confecció, seria impossible tota competència.

Adverteix que ja en altres ocasions han vingut a Madrid comissions de fabricants de genres de punt a exposar les dificultats amb que's topa per a la exportació. Repeteix ja que va dir ahir el senyor Palau sobre les demandes a plaça fixe que fan els mercats americans i altres estrangers per a justificar la necessitat de les hores extraordinàries. Insisteix en que si no es condiciona el reglament se senyala l'aument del 6 per 100 a tota la confecció moltes fàbriques tindran que tancar-se.

Creu que's genres de punt no poden enllore's a l'art tèxtil.

Diu que la neteja deu anar separada de les 60 hores, car de lo contrari s'aumentarà el gravamen dels genres.

Els obrers de genres de punt de Mataró

Miquel Cornell informa en nom dels obrers de Mataró, secció de genres de punt.

Recull la manifestació dels fabricants de que si l'aument proporcional alcança tota la confecció anirà a la ruina, car davant d'això cal dir que a Mataró hi ha fabricants que en 10 anys han obtingut una ganancia de mig milió de pessetes. L'aument que significaria aquix augment proporcional és tan petit que no pot conduir a cap ruina.

Se declara enemic de les 3.000 hores anuals i de les festes tradicionals, els obrers de Mataró volen les 60 hores setmanals i les festes de precepte, no més enclouguent en aquestes la festa major de la població i el primer de maig.

La llimpesa de les màquines la creu com efectiu, perquè és més penosa que el de la confecció del teixit. Els obrers rebuiguen l'hora que proposa el governador de Barcelona per a la neteja de les màquines.

Denuncia que hi ha en les fàbriques de Mataró, al menys, 400 menors d'edat,

essent molts de vuit a dotze anys; quan s'han girat visites d'inspecció, s'ha fet amagar als nois per a que no's vegessin els inspectors de treball.

Afirma que els obrers de Mataró no's deixen guiar per cap element revolucionari, sinó que's guien per sa bona fe i per sa conveniència per a aconseguir les millores. Apellen a les vagues per a fugir de la condició d'esclaus. Es venia que a Mataró hi ha crisi, però aquesta és deguda a l'egoisme dels patrons, perquè, malgrat aquesta crisi, ells fan grans negocis venent el genre més barato.

Els obrers de Mataró no amenacen a cap fabricant; per a exigir-ho l'aument proporcional se portaren amb tota correcció i acceptaren de bon grat la intervenció de les autoritats. A França el cotó és millor i el genre més barato i no mai feina en tot l'any.

Lo que succeïx és que els patrons de Mataró volen guanyar més que els de França i d'aquí la crisi a que alludeixen.

Estableix les diferències que hi ha entre el teixit mecànic i el genre de punt.

Manifesta que abans podien guanyar les dones 40 pessetes setmanals, com diu ahir un patró, però avui no pas; aquests 20 pessetes, però, les condicions tenen un gravamen d'un 6 per 100 en fil, abans de fer el genre de punt. Si s'hagués de portar l'aument a tota la confecció, seria impossible tota competència.

Adverteix que ja en altres ocasions han vingut a Madrid comissions de fabricants de genres de punt a exposar les dificultats amb que's topa per a la exportació. Repeteix ja que va dir ahir el senyor Palau sobre les demandes a plaça fixe que fan els mercats americans i altres estrangers per a justificar la necessitat de les hores extraordinàries. Insisteix en que si no es condiciona el reglament se senyala l'aument del 6 per 100 a tota la confecció moltes fàbriques tindran que tancar-se.

Creu que's genres de punt no poden enllore's a l'art tèxtil.

Diu que la neteja deu anar separada de les 60 hores, car de lo contrari s'aumentarà el gravamen dels genres.

Els obrers de genres de punt de Mataró

Miquel Cornell informa en nom dels obrers de Mataró, secció de genres de punt.

Recull la manifestació dels fabricants de que si l'aument proporcional alcança tota la confecció anirà a la ruina, car davant d'això cal dir que a Mataró hi ha fabricants que en 10 anys han obtingut una ganancia de mig milió de pessetes. L'aument que significaria aquix augment proporcional és tan petit que no pot conduir a cap ruina.

Se declara enemic de les 3.000 hores anuals i de les festes tradicionals, els obrers de Mataró volen les 60 hores setmanals i les festes de precepte, no més enclouguent en aquestes la festa major de la població i el primer de maig.

La llimpesa de les màquines la creu com efectiu, perquè és més penosa que el de la confecció del teixit. Els obrers rebuiguen l'hora que proposa el governador de Barcelona per a la neteja de les

De la tancat del marí an aquesta es baixa 0'02 d'interior, 0'55 de Norts, 0'65 d'Alacant i 0'75 d'Andalusos.

Ceurem de Madrid: francs 8'05, lliures 28'82, Plats 42'35 i darrer de Renda 79'65.

Paris francs: Exterior 93'42, Norts 47'50, Alacant 45'50, Andalusos 33'0 i Plats 40'5.

Es 0'02 més de d'exterior, mig franc més de Norts, 2'50 menys d'Alacant, 2 menys d'Andalusos i 2 més de Plats.

La paritat amb francs a 6'20 demostra que estem a canvi de Norts, 0'26 sobre d'Alacant i 0'19 sota de Andalusos.

Les Plats surten a 88'02.

Tanquen les rendes a Paris: 0'02 menys la francesa, 88'15; 0'05 més la russa del 906, 105'50; 0'05 menys la del 909, 100'05; 0'05 menys la del Brasil, 83'15; 0'30 més la turca, 88'80, i 0'15 més la serbia, 82'25.

Tanquen les mines: 1 franc menys Rio Tinto, 2'000; 1 menys Rand-mines, 153; sense variació Gold-fields, 63, ni Mount Elliott, que tanquen a 123, com el dia 29, data de la última cotització.

L'Espanyol de Cuba com ahir, 475. Els mexicans: com ahir el Nacional, 76; 2 francs menys les franceses, 475, i 2 més el Central, 134.

Del 11 al 20 de setembre les recaudacions del Nord ofereixen un augment de 320.743'28 pesetes. L'augment a lo que va d'exercici ara s'eleva a 3.671.324'41 pesetes.

La Societat La Energía Eléctrica de Catalunya ha contractat amb la Banca Arús un empréstit de obligacions hipotecàries al 5 per 100 d'interior. La Banca Arús ha pres en ferm aquest empréstit i obrirà la emissió al públic dintre el mes corrent.

Se creu que el 5 per 100 serà lliure d'impostos.

Rebley.

Rifa de Madrid

PREMIOS MAJORS

Madrid, 2, 10 matí. Valladolid, Lincea i Madrid, 22.148, Bar.

PRIMER PREMI: 100.000 pesetes. Número 14.707. — Muroin-Santiago-Madrid.

SEGON PREMI: 60.000 pesetes. Número 31.444. — Roja.

TERCER PREMI: 20.000 pesetes. Número 668. — Bilbao-Logroño-Sevilla.

Premiats amb 1.500 pesetes.

22.335, Valladolid, Juan Palma; 24.503, celona, Coruña i Madrid, 4.322, Sevilla i Bilbao; 17.983, Melilla i Sevilla; 3.282, Bilbao; 15.683, 21.508, Madrid; 21.192, Mérida i San Sebastián; 2.413, Valencia i Barcelona; 1.155, Madrid i Barcelona; 24.357, Barcelona, Vigo i Saragossa; 21.173, Mérida, Granada i Sevilla; 28.652, Córdoba; 7.341, Madrid; 7.582, Avilés i Murcia; 28.593, Murcia, Sevilla i Lincea; 29.946, Barcelona i Madrid.

LES INONDACIONS

Enlivaçada

Ahir tard calgueren del Morrot pedres en tal quantitat, que les tècnics la calculen en 2.500 toneladas.

A l'haver caigut precisament en una raconada que fa la montanya, es degué que no sortís cap dany ni cap interrupció de la línia del tramvia.

Poc abans treballava en dit lloc una brigada municipal, però en aquells moments era fora.

El governador a Prat i Hospitalet

Ahir tard, després d'assistir a l'obertura de curs a l'Universitat i a la del període de sessions a la Diputació, va anar en auto a recórrer part dels termes que més han sofert amb les inondacions.

L'alto feu nombroses evolucions, arribant fins prop del Prat, dirigint-se després a Hospitalet.

En aquesta població fou rebut per les autoritats i nombroses persones, anant després a la Casa de la Vila, on conferència amb el Rector, l'alcalde i els regidors.

Aquests expressaren la conveniència de que s'empenyguin els treballs per a la rectificació del riu, evitant catàstrofes semblants a l'actual.

El Govern i les inondacions

El governador va dir que el senyor Alba havia traslladat al senyor Gasset, ministre de Foment, els dades enviats per ell.

El ministre de Foment demanarà la opinió dels enginyers de la regió sobre les obres que s'han de fer per a evitar la repetició dels desastres.

Sense desperfectes

Les instal·lacions de la Societat General d'Aigües de Barcelona i els seus pous situats a Cornellà, no han sofert cap desperfecte, així com tampoc els seus instal·lacions de la concessió de les aigües subterrànies del Llobregat.

El ferrocarrils

Ahir tampoc varen poder sortir trens cap a Vilanova i el senyor amb França, sols es feia fins a Figueras.

Al matí va sortir a recórrer la línia, un enginyer de la Companyia, per a donar compte detallat de l'estat de les vies.

Les trens directes per a París no podran renovar el servei fins dintre de quinze dies, i els de la línia de Vilanova fins dintre de tres o quatre. Probablement avui se renovarà el transport amb Valencia.

De Terrassa

Són de consideració els efectes causats pels darrers temporals.

La població queda a les fosques, tenint que vagar els obrers en moltes fabricues per manca de fluid. El vent s'emporta alguns pals de l'electricitat i corrents a-acies.

A la fabrica Ullés, Margarit i Comerma va caure una parell, lesionant a un obrer. També va caure una parell de la fabrica Masari, i una nova sala de la fabrica Sallabey va ensorrar-se, així com una casa de nova construcció.

De Monistrol de Calders

El pont del riu ha quedat destruït per complet.

La Central elèctrica va rebre grans danys, vivint-se la fabrica fòrta per les obres de defensa que s'efectuaren després del desastre.

De Manresa

Durant la darrera inondació, l'aigua del Cardener pujà cinc metres de nivell, causant dany considerable en les fabricues de les oreres, especialment les de l'Arca, Cotas, Fabrés, omplint-se de fang les màquines.

El torrent del Sant Joan també va experimentar gran creixement, causant perjudici a les cases i a les vies pròximes.

Com a conseqüència de les avaries sufrides per les maquineries, s'ha forçadament en moltes fabricues.

De Vendrell

La mànegra d'aigua que va caure el divendres damunt d'aquesta població, va desbordar les dues rieres que volten la vila, agafant per sorpresa al veïnat.

En els carrers del Nord, Robert, Vall i Estació, l'aigua arribà a alçancat fins a dos metres d'alçada, invadint els soterranis i bodegues, inutilitzant gran quantitat de vi, i ofegant molts animals.

Dos edificis s'ensorraren.

En el carrer del Doctor Robert va esclatar un dipòsit de carbur que va destruir tota la casa, i amenaçà propagar el foc a les cases veïnes, quedant localitat merced al desbordament de la riera de La Bisbal.

El material de extinció d'incendis, que s'enviava a la dita població, no va poder arribar per l'interrupció de la línia fèrria.

La població quedà a les fosques i s'enfonsaren els ponts.

El veïnat fa grans elogis de totes les autoritats.

Recurrent els pobles inondats

Els diputats provincials don Antoni Jansana i don Josep Font i Gumà han visitat els pobles inondats pel desbordament del riu Llobregat, prenent nota dels desperfectes i pèrdues que ha ocasionat l'inondació.

Del Govern Civil

Avui dematí l'enginyer quefe de la divisió hidrogràfica del Pirineu Oriental, senyor Martí, ha conferenciat amb el governador.

Aquest ha dit que'llluns se reuniran, per a pendre acords, el senyor Martí, l'antiga Junta per als treballs de defensa del Llobregat i els alcaldes de tots els pobles damnificats pels darrers temporals.

De la riada

Una carta desde Martorell

Molt senyor meu: Acabo de llegir el diari de sa digna direcció, que dues dónes se salven dalt d'uns arbres. No, en un jove d'uns 22 anys i una noia de 19, que digueren ser germanes.

Aquests dormien en una barraca de canyes que hi ha en un camp prop del riu, quan se negaren volats de aigua, no quedant els altres pomes que enllarsen a una albes, o pollancres.

Els pous cridaren aussil, però, pel soroll que feia l'aigua, res desde la vila s'hauria sentit a no ésser pel senyor administrador de l'Estació NEE, que va sentir-los i vingué a demanar aussil a la població.

Amé l'auto de la companyia Canadense que tenen a Martorell, anaren a una casa de camp anomenada Can Albareda, i demanaren per favor la barqueta que dins d'un llac té dita casa i amb un carro, el digue masover, la portà aprop dels naufracs. L'auto encara els llums als arbres on dits naufracs estaven i un vehi de Martorell anomenat Moreno, dient «Deu m'ajudi», pujà a la barca i se'n anà a buscar aquells infelissos que portà bons però molt espantats a terra. El valor d'aquesta Moreno hauria d'ésser premiat.

Recordo fa molts anys en cas idigut an aquest, però sols havia un naufrac, que un fill de Martorell anà a buscar-lo a l'arbre, però medant, i sols amb una corda lligada al cos que altres homes aguantaven i anaven afeitant cordes fins que l'haigut agafat el naufrac, i després trant de les cordes fins que arribaren a terra. Doncs aquest home que en vida es digué Antoni Riera, ni una medalla tingué.

Entre els molts danys ocasionats an aquesta vila a sos camps, vinyes i hortos, cal esmentar, ademés, el que s'endugué molts bous del magatzem que don Jaime Ristol té al costat del quarter de la guardia civil. Ne queda un amb un pòrtel que hi ha al pont del Diable, però com el pòrtel és més estret de pas que la boca, es quedà com a dos pans entrat i lo demés, com se suposa, penja sobre el riu.

També arrencà la resclosa del canal que va a la fabrica de carbur de don A. Sód i Companyia, avui fabrica elèctrica. Dita fabrica és més avall de Sant Andreu de la Barca, però la resclosa és al riu Llobregat, lloc anomenat Congost de Martorell-V. B.

Del Marroc

Impressions del darrer combat

Tànger. — En l'últim combat lliurat contra la harca del Raisuli va morir un kabileny anomenat Benin, que era el terror de tota la regió del Garb per les seves crueltats.

El Raisuli, amb els seus partidaris, ha fugit a Dar-el-Yacut, a la kabila de Vebel.

Duen els morts que els rebels han tingut més de 40 morts en l'últim combat.

Les impressions de tota la premsa francesa convenen amb totes les notícies trameses.

¿Canon?

Paris, 1, 8'46 nit. — «Le Temps» publica un telegrama de Tetuin dient que, segons informacions de procedencia indígena, un veler alenany va desembarcar, entre Beni i Tetuin, en el lloc denominat Beni-Medani, de la kabila de Angheta, dos canons, els quals han sigut emplaçats davant de la posició espanyola de Laucien.—Havas.

La Residencia francesa

Paris, 1, 9'19 nit.—Marsella.—M. Paul Doumer, senador, que avui ha marxat cap al Marroc, ha desmentit que fos candidat a la Residencia general de França al Marroc, on el general Lyautey ha aplegit—té d'acabar la obra tan ben començada.—Havas.

En Josep Vich Company, que fou portat als tribunals pel senyor Homar, de Palma, per dos delictes d'injúries contra ell, ha sigut condemnat a tres anys, sis mesos i un dia de desterro, 2.500 pesetes de penya per cada un dels delictes, i 5.000 pesetes d'indemnitat.

El desterro deura complir-se 25 kilòmetres lluny de Barcelona i Palma de Mallorca.

Fou acusador privat d'aquesta causa el distingit advocat don Felix Escalas, i defensor l'advocat senyor Simó.

A Londres, París, Berlin, Roma, etc., etc., està preparant-se l'estrena de la grandiosa pel·lícula

Marco Antonio y Cleopatra

de la Casa «Cines» de Roma. Qual exclusiva per a tot Espanya té l'«Empresa «Quo Vadis», Girona, 3.

TRIBUNALS. — Senyalsaments per a demà, dia 3:

Audiencia Territorial. — Sala primera. — Menor quantia. J. Vilar contra A. Prat. Incident, F. Aulí contra J. Aulí i altres.

Audiencia Provincial. — Secció primera. — Un judici per jurats a porta tancada.

Soció segona. — Cap senyalament.

Secció tercera. — Jurat per homicidi contra L. A. S.

Don Joan Boix, amo de la fabrica de joieria i rellotgeria «El Regulador», ens ha enviat tres nutils que, com a propaganda, repartir entre la seva clientela.

Agraim l'obsequi.

Granja Batllo

La millor llet de vaca i de cabra. Corta, 547, Tel. 3 109.

Tintes Sasorhones para copiar donen bones copias i permanentes.

Avui al matí al Santuari de la Patrona de Barcelona, Mare de Deu de la Mercè, com a acabament de la Novena que s'ha celebrat, el P. Cervera, bisbe del Marroc, ha dit la missa de Comunió.

La Capella de música ha cantat bellíssims motets, i abans de la Comunió, que ha sigut nombrosíssima, el P. Cervera ha pronunciat una sentida plàtica.

El P. Cervera ha sortit cap a Mon-serrat.

— Els cafès LA PORTORRIQUENA són els més fons i aromàtics. Bon succés, 3.

Ahir es va veure per jurats a la secció primera de l'Audiencia provincial la causa instruída contra Elvira Herrero, minyona que fou de servei de l'actriu Rafaela Abadía i acusada d'haver robat an aquesta actriu algunes joies valorades per 2.250 pesetes.

Després de la declaració de l'acusada, el fiscal senyor Abós, convençut de la innocència, va retirar l'acusació, quedant lliure la Elvira Herrero.

— Amb les plujes d'aquests dies han quedat demostrades palpablement les ventades de la impermeabilització WILDERGEN.

El nostre estimat amic i company el regidor don Gaspar Rosés ens ha enviat bonos triplicats amb motiu de les festes de la Mercè.

Ho agraim i seran repartits en la forma acostumada.

— Avis als senyors arquitectes, enginyers i propietaris

La Societat anònima «Construcciones y Pavimentos», per a evitar falses interpretacions, ha de significar que si bé realitza amb notable èxit construccions de formigó armat, no ha exclut ni pensa deixar abandonats els sistemes constructius coneguts i per tant continúa executant obres amb vigues, revoltons, etc., atemperant-se sempre al sistema constructiu i als desitjos dels senyors facultatius i propietaris.

Ateneu Obrer del districte II. — La funció inaugural de temporada undrà lloc diumenge propiament, anant dedicada a l'immortal Frederic Soler (Pitarra), havent-se escullit el drama de gran espectacle «El plor de la maras-trada».

Dirigirà l'obra el pútre aficionat don Pere Casals.

Per a localitats poden dirigir-se al consorger totes les nits, de nou a onze.

TODOS LOS COMERCIANTES INDUSTRIALES DE ESPAÑA DEBEN PROVEERSE DE SELOS GRANADOS PLACAS Y ROTULOS EN LA PRIMERA MANUFACTURA DE SOR BOSSI - BARCELONA

Baix la direcció del Dr. don Camil Reig, Rector de l'Església de l'Angel Custodi, han quedat terminades les obres d'instal·lació elèctrica que a dit temple s'han portat a cap per l'instal·lador don Vicens Alexandre.

Duesmil duescentes bombetes és el nombre de llums que s'han instal·lat, repartides entre l'altar major i els nou laterals, prebisteri, voltes i a la part alta del temple.

La nova instal·lació produeix un her-mos cop de vista.

- 10 cts. Lectura Popular, 10 cts. Avui, L'Hèroe, don Santiago Rusiñol.

Ahir tard hi hagué una lamentable desgracia al carrer de Mèxic (Hostafranch), on hi ha la fabrica del senyor Casarramona.

Un bailet de deu anys, Pere Forcadit, habitant al carrer de la Creu Cuberta, 33, primer, s'enfilà a una paret feta de maó sec.

Els maons cediren i el noi caigué sobre un reixat de fàbrica de la fabrica que remata en punxes.

Una d'aquestes travesses pel pir al pobre noi, i als crits que feia hi acudiren els obrers, que'l tregueren i el portaren al dispensari d'Hostafranch.

El metge'l reconegué i comprovà que la ferida interessava un pulmó.

Feta la primera cura, fou portat al seu domicili en estat allunyat.

No compréu Lavabos, Banyes, Vaters, etc., etc., sense abans visitar la gran exposició de la casa Laconia G. Passatg de Sant Joan, número 44. Preus ventajosos.

Els aspirants a les oficines d'Eficiència han obsequiat amb un banquet íntim a l'antic quefe del ministeri, avui diputat a Cortes senyor Garcia de Lecaniz, en reconeixement dels treballs que aquest ha realitzat en prò dels primers.

Hi assistiren uns 120 comensals entre aspirants i funcionaris.

Ahir, del vapor grec «Pontos» desertaren dos tripulants, i poc després saguie el capità que havien anat a allistar-se a bordo del vapor austríac «Himalaya».

Com no's troba fàcilment aquí mariners que sapiguin grec, i no podia, per tant, substituir als desertors, el capità els envia a buscar, i havent-se negat a sortir del «Himalaya», en donà part al consell de Grecia, que ha entaulat les gestions oportunes.

Ahir arribà a Buenos Aires el trasatlàntic «Barcelona».

Ahir, a les onze de la nit, va calar-se foc a la fabrica de persianes de don Joan Robusté, situada al carrer de Sèneca número 20.

El foc va incllar-se al quarto de màquines i pengué tot seguit gran incrimement.

Hi acudiren els bombers de la Central i del Parc, a les ordres del senyor Boqueras, logrant sommar l'incendi, que amonacava pàndre grans proporcions.

Hi acudiren els tinent d'alcalde senyor Marató i Matons i foren de la guardia municipal d'apoi i de cavall.

Avui dematí, en els passadissos de l'Audiencia ha ocorregut una violència escènica entre el reporter d'un diari local i un individu que creia revestit de tribunals públics a dit diari.

Com que'l reclamant ha fet greus amonaces, ha sigut portat al jutjat de guardia, on l'al·ludit reporter ha manifestat que desitjava no's penguessin en compte les paraules insultants.

En Josep Vich Company, que fou portat als tribunals pel senyor Homar, de Palma, per dos delictes d'injúries contra ell, ha sigut condemnat a tres anys, sis mesos i un dia de desterro, 2.500 pesetes de penya per cada un dels delictes, i 5.000 pesetes d'indemnitat.

El desterro deura complir-se 25 kilòmetres lluny de Barcelona i Palma de Mallorca.

Fou acusador privat d'aquesta causa el distingit advocat don Felix Escalas, i defensor l'advocat senyor Simó.

A Londres, París, Berlin, Roma, etc., etc., està preparant-se l'estrena de la grandiosa pel·lícula

Marco Antonio y Cleopatra

de la Casa «Cines» de Roma. Qual exclusiva per a tot Espanya té l'«Empresa «Quo Vadis», Girona, 3.

TRIBUNALS. — Senyalsaments per a demà, dia 3:

Audiencia Territorial. — Sala primera. — Menor quantia. J. Vilar contra A. Prat. Incident, F. Aulí contra J. Aulí i altres.

Audiencia Provincial. — Secció primera. — Un judici per jurats a porta tancada.

Soció segona. — Cap senyalament.

Secció tercera. — Jurat per homicidi contra L. A. S.

Don Joan Boix, amo de la fabrica de joieria i rellotgeria «El Regulador», ens ha enviat tres nutils que, com a propaganda, repartir entre la seva clientela.

Agraim l'obsequi.

Granja Batllo

La millor llet de vaca i de cabra. Corta, 547, Tel. 3 109.

Tintes Sasorhones para copiar donen bones copias i permanentes.

Avui al matí al Santuari de la Patrona de Barcelona, Mare de Deu de la Mercè, com a acabament de la Novena que s'ha celebrat, el P. Cervera, bisbe del Marroc, ha dit la missa de Comunió.

La Capella de música ha cantat bellíssims motets, i abans de la Comunió, que ha sigut nombrosíssima, el P. Cervera ha pronunciat una sentida plàtica.

FESTA MAJOR DE HOSTA-FRANCHS.—Ha començat avui la festa major de Hostafranchs, havent-se celebrat al matí solemne ofici en el qual s'ha inaugurat la esplèndida instal·lació elèctrica de la iglesia parroquial. Ha assistit a dita festa el tinent d'alcalde del districte, nostre amic senyor Vallés i Pujals.

A les quatre de la tarda ha seguit la funció religiosa.

Per a les vuit d'aquesta nit hi ha anunciada una gran vetllada en el Centre aní, amb esculit programa.

En altres centres de la barriada se celebren grans balls de societat.

— Estomacal Americano, mil-tacul's per a mala greus de Estómac

Teatres

La Darclee a Novelats

Una sola i extraordinària funció s'ha donat en aquell restaurant teatre per al definitiu comiat de l'industre diva Hariclee Darclee i elogis mereixen els qui amb tal vetllada, que fou esplèndida, han dut a cap el lloable propòsit de fer assaborir l'èxit exquisit de la Darclee als ciutadans que no pogueren sentir-la quan poques setmanes enera tinguérem la felici ocasió de veure-la reapareixer en el Teatre Tivoli.

Que l'èxit va comportar-se la eminent artista la nit del dimecres? No cal dir-ho, car fóra repetir els conceptes altres cops deixats anar davant l'ex-cel·lent interpretació que li hem vist fer de les obres en que ha sabut mantenir-se al nivell de les grans artistes.

Conceptes de justa lloanca que responen a la bella impressió amb que deixaven el teatre.

En la brillantíssima part que va pendre en la funció de despedida, fou ben secundada per tots els elements de la companyia, que reculliren molts aplaudiments del distingit públic que omplia el teatre. La Darclee, obsequiada amb unes hermoses corbilles, va rebre una manifestació de simpatia.

MES TELEGRAMES

Pàgina Artística de LA VEU

Excavacions y troballes.- Art antich y modern.- Pedagogia artistica.- Museus y Coleccions.- Art nacional y extranger.- Curiositats barcelonines.- Ressenya de conferencies.- Exposicions locals y forasteres.- Llibres y Escoles

Noticies de concursos y de tot lo que pugui interessar als artistes y als industrials d'art

17

Llit voltat de caixes, segons una pintura catalana de finals del segle XIV (Museu Episcopal de Vich).

DE MOBILIARI CATALÀ

CAIXES I CAIXERS GÒTICS

No és molt lo que hi ha publicat referent a mobles catalans. En Josep Puiggarí se donà per espai de molts anys a estudiar l'indumentaria; però, que sapiguem, deixa poc escrit pertocant a nostres antics i tan interessants mobles. Falta recollir ensenyances entre lo que ens resta d'aquests i les notícies que poden proporcionar-nos els documents.

Els mobles de l'antigor foren una de les especialitats més aviat estimades per nostres artistes i buscadors d'antiguitats. Anya ha que's trobà de bon to posseir alguna mostra del vell mobiliari per decorar un taller o un saló. Això fou causa de que's busqués i al trobar-se quelcom d'interès no sols s'exhumes i restaurés, sinó que també's completés i fins, se descompongués o aprofités per a enginyar mobles capritxosos que, tot contenint parts veritablesment antigues, haguessen d'ésser considerats, si no com a falsificacions, almenys com a exemplars inútils per l'arqueòleg o l'artista. En la classificació dels mobles que avui figuren en les col·leccions o museus convé anar-hi molt amb peus de plom, ans d'admetre les coses tal com actualment se presenten.

Una de les més interessants especialitats de nostre mobiliari antic és sens dubte la caixa. Aquesta, segons la seva forma i destinació, ha tingut noms ben variats. Nostres documents citen la caixa, cofre, arca, arquilla, stoig, capça, ataut, bagul, candelera, brandonera, strada, arquinban, arquinmessa, setial, litoixa, etc., per no citar encara els mots diminutius i augmentatius d'aquests mobles. Vaig a provar de dir quelcom sobre alguns d'ells.

Els documents eclesiàstics datats al segle XI i següents, sovint parlen de l'archa que algú tenia guardada en l'edifici religiós, a l'iglesia o a la sagrera, i que així estava posada baix la salvaguarda de la religió i considerada com a intangible, junt amb lo que en ella es contenia. De aquestes mobles disposava un sacerdot de Ramon, en 1058, al llogar per sos sirvants archam que tenia a l'iglesia de Sant Pere de Vich. Un Bernerger de Cors en 1127 estava mencionant l'archam maiore que tenia a l'iglesia de Sant Jaume, prop de Manlleu, i un Bernat Bernerger dotze anys després feia entrega a Sant Miquel de Vich de la seva archam maiore. (Arx. Episc. Vich. Lib. Dotz; fols. 53, 57 i 80).

Antigues escriptures parlen també d'aquests mobles en les cases particulars, que tant servien per contenir roba, com els fruits de la terra. En Balari ha aduït un document de 1195 en que es fa menció de l'archam i de la grabada que intus est. Un Bernat Tisó, en 1164, disposava de archam plenam de blat. (Lib. Dotz; fol. 20) Aquestes arches, ja al segle XI reberen el nom aràbic de atauts, podent-se citar vella documentació que ens parla citant aquest mot. El ja citat Balari ha fet conèixer una cita de l'any 1095 en que's parla de atauts lombardesch, que serien obra lombarda o italiana, i d'altres fets en terres de l'altra part de l'Ebre, potser per algun fuster moor, puix reben el nom d'atut yspanis. El testament de Sant Bernat Calvó, de 1243, diu que aquest posseïa en son aposento, sin camera episcopi una ataut. En 1321, en el castell de Geronella, hi trobo inventaris quatre atauts, esive vasa bladarii, i a finals de segle, en 1387, encara una relació de béns dona el mot atutis com a sinònim de caixa. Després amb ell se ve a suggerir idea de cosa funeraria i que serviria per a enterraments.

Nostres inventaris dels segles XIV i següents donen a comprendre com la

caixa era un moble freqüentíssim en totes les cases, servint per a guardar vestits, joies, diners, menjars, fruits, etc., emprant-se tant per les destinacions més nobles com les més humils. Sovint se la senyala en llatí amb els noms de thesauri, ararium, gazophiliacum, «caixa», «coffrum». Aquests mots designen un moble que a vegades tenia forma diferent i rebia designació diversa, que, no obstant, freqüentment, no és pas prou clarament indicada pels antics escrits. El cofre i la caixa sovint se confonen, però preval l'idea de considerar el primer amb nancés i a propòsit per a ser traslladat, mentre que la caixa donava una expressió de fixesa i immobilitat que no tenia el cofre. El ja mentat inventari del castell de Geronella, de 1321, distingeix entre un i altre moble, però altres documents porten la sinuïmosa fins a un punt que no pot pas arribar-se a aclarir una idea.

Les caixes generalment eren planes en sa tapa; però no puc deixar de dir que en 1427 trobo citada una «caixa squenellada», en 1557 una «caixa rodona» i altra «etombada», en 1572 una «camb esquenada» i en 1606 una «camb esquenada». En canvi els cofres esquenats abundaven, com són freqüents les cites de caixes planes.

Les caixes eren sovint amb peus, «petjades» i ab capitells, ja en la primera meitat del segle XIV. Els documents ens diuen que unes eren de noguera, altres de pl, de alber, de xiprer, o de pollancre, o fusta blanca, havent-hi que mereixien el nom de «magnum» o de grans i altres de «donas», «petites», «modicas», «parvas», «lites», «de mitja carrega», «costaleres», «de monjas», «de navegars». N'hi havia amb barres de ferro i clavetejades, segons un document de 1341, de forrades de drap de serzil blanc en 1410, de cubertes de drap encarat en 1466, d'enllestionades en 1523, de pell ferrades en 1572, de verga forrades de cuir en 1534. En 1581, entre els béns de la casa Vilademany s'hi nota una «caixa de polanquer segons apar, amb una rosa de boix en cada cap i desoberta sta un marro o axadres de boix».

De cofres ne tinc notícia d'encuyrats (en 1321), enllestionats (en 1341), amb barres de ferro (en 1371), cuyrats i barrats (en 1395), ferrats (en 1409), drapats (en 1410), cuberts de cuir pell (en 1414), luteats (en 1457), boceyllats (en 1505). També es mencionen els cofres nuvials de daga, «de forma magra», el mig cofre, etc. Se tancaven a la manera francesas (en 1371), amb «etancadura lobas» (en 1520). El mot bagul o «bahut» indicador del cofre encuat, l'he trobat sols en document de l'any 1496 y no en temps anterior.

Les caixes estaven en les diferents habitacions de la casa, però sovint els inventaris ens les descriuen posades aprop del lli. Per això en algunes pintures catalanes s'hi troben dissenyades rodejant el lloc on reposa algú. Així en un retaulle de finals del segle XIV, del Museu Episcopal de Vich, al voltant del lli on Sant Martí de Tots hi té la visió i coneix el premi de la caritat envers el pobre, n'hi troben clarament representades les arches a que fan sovint referència les velles descripcions de nostres cases.

Les caixes planes sovint servien com seients i com a llits o llocs de repós. D'aquí lo que se'n digué arquinbanche, la «strada» i la «litoixa». El primer, conforme indica la paraula, era pera seure; anomenant-se'l també «banch encalçat», «archabanch», «paribanch». La strada era moble ben semblant, si no igual, a l'anterior, anant com ell amb calaixos i cobert per coixins o trespolatí de millor poder-hi descansar. La litoixa era

més gran i servia per jaure, dient-se-li també setial.

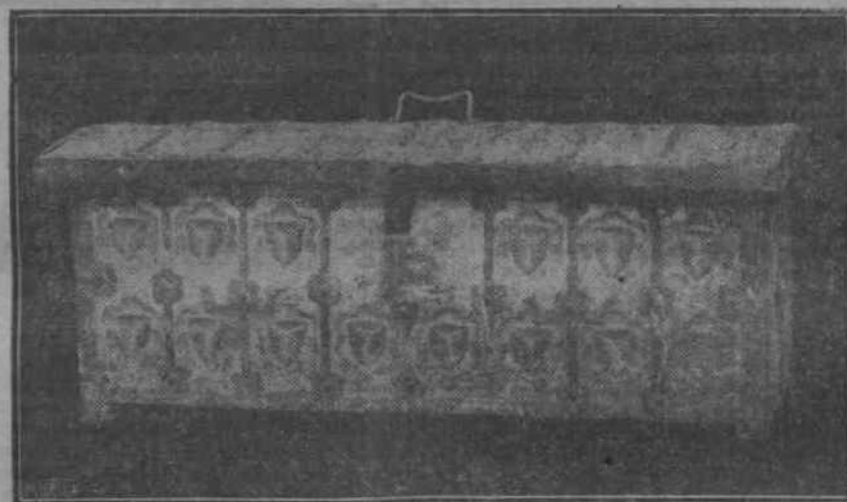
Les caixes i cofres del segle XIV, que's troben mencionats com sovint tenint calaixos i calaixos, Això ha donat lloc a la popular distinció d'aquests mobles que's diuen pertanyer a sexe diferent, segons tinguin o no un dels compartiments del front amb una porteta que a l'obrir-se deixa veure els calaixos. I s'afirma que les caixes amb tal porteta pertanyien o eren aportades per la núvia, mentre que les que no porten els calaixos foren pagades pel nuvi al fer-se l'unió i formar-se una família. He de confessar que aquesta distinció la crec més curiosa que fonamentada en els fets.

Tots aquests mobles sovint se presentaven pintats més o menys senzillament en colors llisos, dauradures o policromia de composicions ornamentals i figures o imatges religioses. Especialment parlant d'un altre dia d'això i també del moble enterrat o amb taracea i del que portava marqueteria, per ara diré quel tipu més freqüent de nostra caixa gòtica que'n ha pervingut fins a nostres dies és el de fusta, generalment d'alber, format en son fronter dos o tres plafons separats per trepatx cegos més o menys complicats. Els plafons són a cada costat i tots quan no van decorats amb color porten uns grans «dord» o losanges enllistionats o uns motius trepatx o claraboies. La soclada és generalment alta i motllurada, havent-hi alguna vegada que's presenta amb talles o un fris de trepa. Quan la soclada és poc desenvolupada, la caixa va proveïda de quatre peuges o peus.

Cal desconfiar molt de les caixes ricament ornades amb trepatx, o presentant tot el fronter i costats entallats de tall, com una galeria claustral. D'aquests mobles ne corren molts de falsificats. Algunes caixes porta el fronter i costats amb relleus historiatos, d'assumptes generalment eròtics. En l'album de la secció arqueològica de l'Exposició Universal de Barcelona de 1888 n'hi figurà una, propietat del senyor marquès de Casa Brusi, classificada com del segle XV.

Al visitar anys enrera el Ribagorça en l'iglesia de Sant Climent de Tahull hi vegírem un arquinban d'aspecte molt antic que creiem dona idea de les arches romàniques. Era de groixudes posts desbastades, amb els testos o costats alçats, formant senzill capçal, fixat amb clavies de fusta que s'enclavaven amb les fustes del seient i d'abaix.

En el Museu Episcopal de Vich hi tenim un exemplar del cofre o caixa ferrada, feta de fusta amb talles en forma d'exafoli, que abriga unes targetes triangulars a manera d'escuts. Uns perns i capdurs de ferro completen el conjunt. També tenim un bon troc de mo-

Cofre ferrat. Segle XIV (Museu Episcopal de Vich).

ble que correspon a la denominació de les caixes enllistionades cobertes de cuir pelós en cru.

Don Francisco de Bofarull publicà un inventari de l'any 1395, corresponent als béns del noble en Guilbert de Cruilles, en el que s'hi parla de cofres italians, al fer-se menció de cofres magnos de opere Sicilie i de Macina, a més d'un «cofre parvum de opere de Sicilie» i d'altres ben característics de nostra terra. Aquests darrers se descriuen com un «cofre bonum de opere Barcinone encuyrat i barrat, i cofres barrats operis «Barcinone». Un'altra llista dels béns del Rei Martí l'Humà, feta arran de sa mort, consignava l'existència d'un cofre de gust apellat de Segorí (potser Segorb) amb lo cubertor voltat ab ymagines de dones, a més d'altres de cuir francès «Barcinone». Un'altra llista dels béns que hi havia en el castell de Tous en 1448 parla d'un parell de cofres de Pisa.

Amb tot i aquestes notes, les més d'elles referents a mobles vinguts de fora, lo més comú era que's trobaven a Catalunya fossin degut a obrers catalans o bé vinguts de Valencia. És indiscutible que aquí, durant els segles XV i XVI s'hi trobaven moltes caixes i cofres que venien descrits en els inventaris com a producte valencià. Les notes que sobre això han arribat a les meves mans són principalment referents a caixes i cofres ricament pintats, que venien caracteritzats amb el nom d'obra de Valencia.

De totes maneres, lo cert és que aquí's feien caixes i cofres, que sortien dels obradors dels fusters moblistes d'antigament caixers. Ja en 1321 trobo a Vich un tal Guillem de l'Arrens caixer. En aquesta PAGINA se parla d'un Pere Cardona pintor i cofrer, de Tortosa, en 1396. En 1464, un tal Joan s'lo cofrer pintor, s'ocupava en la decoració del palau reial de Barcelona, per ordre del comestable Pere de Portugal, i en 1534, un Gabriel Ferriol, fuster de Vich, al morir tenia vuit cofres en obra, obrant-los i pintant-los, segons diu el fet de que tingués entre sos útils lo necessari per sacolarar els cofres que sortien de sa botiga.

A Barcelona, segons ha explicat en Campmany, en 1434 hi havia una distinció entre fusters caixers i els bosquers, ocupant-se els primers en fer mobles i els segons en treballar per les construccions i edificis, tenint uns i altres distint exàmen.

Sobre la tapa de la caixa era antiga costum de bon to posar-hi un «dord» o tapit. Un inventari de l'any 1402, referent als béns del canonge vigatà Arnau de Conamina, menciona una coberta de cofra francesa de dues teles barrada de lites blaves. La costum aquesta vigia a principis del segle XVIII, tota vegada que les tarifes de preus donades

pel general de Catalunya en 1704 senyalen quantitat a pagar per les catifes de levant que solan per sobre las caxas y les tovalles de tafeta per sobre caxas.

J. GUDOL I C. PÉRE.

Notes sobre art

Per a en Domingo Cárles

En la «Pàgina Artística» del passat dijous, el jove pintor don Domingo Cárles, fa algunes consideracions a propòsit d'un article nostre, que no creiem prou justes. Per això ara voldríem fer algunes aclaracions, car no duptem de que lo que ens diu és, sobre tot, motivat per quelcom que ha imaginat en nosaltres, que està molt lluny de ser com ell suposa.

Ens diu intranquils, mes ens excusa, suposant que aquesta intranquiesca ve de cert desconeixement nostre, per haver inclòs dins de l'impressionisme a Cézanne i a Monet. Que'ns perdoni. Coneixem bé temps la pintura de Cézanne i de C. Monet, i notem perfectament les diferències, que podríem dir essencials, entre ambdós pintors. Si els hem inclòs, doncs, és perquè això ja està admes per tothom. El nostre Junoy, en son delicat llibre «Arte y Artistas», diu: «La obra de Paul Cézanne contiene toda la vital esencia del impresionismo». I Octave Maus, de Bruselles, de reconegut criteri, referent-se al mateix pintor i a Gauguin i Van Gogh, posa en boca d'ells que: «Davant del seu cavallet, el pintor no és esclau, ni del passat, ni del present, ni de la natura, ni del seu vel. Ell, encara ell, i sempre ell. (No és aquest el dogma de l'impressionisme? No creiem, doncs, que hi hagi hagut en nosaltres un desconeixement de lo que tractavem, o hem de fer-lo extensiu als demés).

Però permet'ns que no creguem que aqueixa suposada intranquiesca la basi únicament en aquest pretingut error nostre. Pensem que'ns suposa tancats, absolutament, en la nostra terra d'ivori del classicisme i no és així. Som sensibles a tota manifestació de bellesa, com el que pugui ser-ho més. Inclòs estimem molt les obres de Cézanne, encara que voldríem en ell més personalitat. Com no hem d'estimar les del seu mestre, el vell Renoir, per a qui és tota nostra admiració. I per a noms que no'ns poden pronunciar sense el respecte, com són els de Degas i Cézanne, aquest últim, estimat particularment per sobre dels altres? A poc que parlessim, no dubtem que estariem perfectament d'acord. Perquè no volem ensorrar ni destruir res. Volem, única-

Caixa existent al chor alt, de Sant Climent de Tahull (Fot. A. Mas).

L'enigma de Carnac

Es celebra a tot el món el conjunt de monuments megalítics de Carnac, a la Bretanya, i és digne de ser tingut en compte tot lo que se'n digui i ve, sobre tot, un gran interès per als que's preocupen dels orígens de l'art. Vausquí per què tradim a continuació un notable article aparegut en el diari parisenc «Le Journal», sobre l'extraordinari tresor prehistòric.

Ara, què les multituds curioses fan el seu pelegrinatge anyal a les perspectives eternes i catalogades de l'Armòrica? Ara que l'Océan, aquest vell rondinaire, comença a extremar-se amb agilitat esportiva; ara és, doncs, prefeït visitar aquest zóndi tranquil, on la plena mar vençuda per dues trenca-onades, la gairebé illa de Quiberon, i la península de Rhuys, fan que l'aigua hi penetri silenciosa, com un devot a l'iglesia. Aquí hi ha el Morbihan, el petit mar sembrat d'illes, l'illa d'Arz, l'illa dels Monjos, Gavrinis, on els celtes, morint en el congost de la Hache, anyoraven, diu en Flaubert, les pedres grises. Allà a la vora, al mateix cancell, hi ha Locmariaquer, hi ha l'enigma de Carnac. Si és precis motivar algunes línies de reflexions, vos diré que acaba de morir un home, un arqueòleg eminent, M. Cárles Keller, qui ha estat vint anys, ocupant-se d'aquest enigma.

Va venir, com molts d'altres, de llunyanes terres, per a veure les pedres alineades en els crials, estranya florea de pedres, i aquestes llambordes granítics, ratllades de signes misteriosos, que mai ningú ha pogut llegir. Quan els altres visitants se'n varan anar, va tornar M. Keller, incansable, forfolant la terra dels atumulls, obrint les caixes funeràries, sondant tots els forats d'aquesta terra. Allí va trobar la missió de la seva vida. An ell, com al president de Robien, a Penhoët i Renaud, a Galles i Lefèvre, a Devoir, a Miln i a Le Rouzic, se deu lo poc que sabem dels megalits de Carnac.

La nostra ciència és petita i novella. Fa cent anys que les grans pedres dretes, únicament tenien la seva llegenda; el seu historial no ens era conegut. ¿Qui fou que les adreà i amb quines paraules? ¿Per a què foren destinades? Preguntes, que alguns han rebut la seva resposta. L'historia dels Gals, que vaig aprendre quan era petit, i que potser encara ensenyem, als infants, ens deia que els dolmens eren altars, damunt els quals els druides degollaven víctimes humanes, en honor de Teutates. S'ensenyava també els reguerots per on devia rajar la sang, per anar-se a perdre a terra. Fantasia! Imaginació no velesca! L'han preocupat massa temps de lo que devia haver passat desotro les llambordes granítics: els cercadors més espavillats, varen decidir-se, al cap d'un any, a excavar desotro. Han trobat altes, de pedres, urnes funeràries, esquelets. Els dolmens eren tombes. Carnac, «Arnacium», vol dir cementiri.

Aquestes tombes no són pas totes de la mateixa època. Durant milers d'anys, els pobles, sens dubte diferents, que per l'etna de les invasions i de les guerres passaren per Armòrica, enterraven els seus morts a Carnac, al desotro de pedres afegides per una arquitectura gairebé invariable i amb un ritual semblant.

(I) Baixa Bretanya.

En quant a lo que diu de que no seria fells el dia en que, formada una escola d'idees, la bona fe de nostres joventuts pinti al bon pagès en aquelles belles acutades dels vasos, completament d'acord. Tampoc en serem nosaltres. Mil voltes hem dit que de l'art classic no son les formes lo que hem de seguir, sinó l'esperit que les va crear. I en quant al pagès, res té que veure amb nosaltres que abandonem de tot anecdòticisme i que creiem que s'ha d'universalitzar tot lo català. Ni estem, doncs, pel pseudo-classicisme, per jutjar-lo mort, ni per aqueix art esclau, imitador de la realitat en són aspecte natural.

I respecte del fusellar i d'escorcollar, res tenim que dir, a no ser com Hamlet: «l'atèix l'ase ple de nafres; nostres lloms estan sans».

J. TORRES-GARCIA

Caixa coberta de entro dolis i amb aplicacions de ferro. Segle XV (Museu Episcopal de Vich).

Caixa de fusta d'alber amb trepatx, del final del segle XV (Museu Episcopal de Vich).

ALLERES : Carrer Sarrià, 8

DE

15 settembre 1913. *D. RENART.*

(Continuació)

La societat té un pensament elaborat per les generacions; d'ell parteix l'idea que l'home's forma de les coses, i aquesta idea, emmotllada segons la societat al si de la qual l'home neix, subjectarà les matèries ordenades pels homes d'aquell poble, amb una viva unitat. Al seu costat, la natura d'aquell espai on s'es desenrotllada la so-

diça. La situació geogràfica aixís mateix influïrà en les formes que corresponen als elements atmosfèrics; la teulada a grans pendents als turcs, la teulada amb l'emparrat a la migdia, i per altra banda, no obrir camins a totes les reminiscències de l'ambigüitat dels principis se troben, veusauquí demostrada la comunitat d'origen d'aquests dos elements constitutius de l'obra d'art: la Nació. D'ella surten, i d'ella seran, la revelació. Vénen del moll mateix de la seva existència, i per ella conixerem quina és aquesta existència. Veusauquí la natura i la cultura retrobades cumplint la llei que exigeix la bellesa a la aparegüent damunt d'una instant que totes les lleis de vida de les matèries i de la societat són complexes, en el moment en que l'equilibri és perfecte, en l'instant en que tots els membres expressen el compliment del seu deuer, i les columnes canten sota l'entaulament la cançó del seu esforç: les arcades se reparteixen la força convertint-se en capital en granelles de monedes, donant vida a tot això la terra, la pobra terra, que s'arrenca les pedres de seus montanyes, i l'home producte d'aquella societat, a la que ella mateixa, al capdeval, haurà donat les conformacions primaries.

Hem anat massa amunt a cercar l'Art. L'Art és en el fons del consorci amorós de l'home amb la vida.

Mes aquesta societat natural, en la formació de la qual concorren tants elements diversos, és al costat dels elements materials immovibles, un element viu, que prospera, camina i es desenvolupa, que amb facultat d'adaptació i de repulsió, un ser que s'associa o s'aïlla en mig d'altres coses moguts quiscun se'ns la seva llei; un pensament que's produeix d'altres idees i de les que la visió de les coses li suggereix.

No cal suposar que aquest fet de l'art que hem descrit, se realitzi amb tota la seva simplicitat, perquè l'home i la seva intel·ligència i el seu esperit s'abeuren en les grans fontanes del pensament universal: i en tots els braços de la terra poden establir un principi de comunicació comú, com hi ha sempre una comunicació d'organisme, perquè tots som fills de la gran unitat divina, en la qual les lleis generals se formen de l'harmonia de les varietats, com dels diversos temes se'n forma una simfonia. El fet artístic se produeix en son més alt estat de perfecció, però, en tot instant en que aquestes diverses coneixences i idees s'han posades en el gresol comú d'una personalitat, d'un tipus social concret que obra; estat al qual no s'arriba sinó per una evolució lenta amb la qual sols és possible aconseguir que aquella ascensió que produeix la visió clara de les coses. Per això, en les etapes d'aquest camí, en que's desenvolupa l'història dels pobles, trobem, d'acord amb els diversos estats de la

MOSAICS • F • ESCOFET & C
Ronda Sant Pere 8

Les excavacions de la Salut

Don Joan Vila Cinca, en un article publicat a la «Revista de Sabadell», dona curioses notes sobre dites excavacions.

La primera troballa la feu el senyor Vila passejant pels voltants de la Salut. Una teula romana i alguns restes

Tercera: L'original deurà ser presentat a les oficines de la Exposició, abans de les dotze del matí del dia primer de desembre del present any, acompanyat de la persona que haurà de portar el nom i residència de l'autor. En cada obra hi deurà figurar un lema, igual al que s'inclourà en el sobre tancat.

Quarta: El jurat, presidit per l'alcalde de Barcelona, es compondrà d'un delegat de la comissió permanent, altre designat pel Govern i un tercer designat pel president o delegat de la Societat d'Entitats: Academia Oficial de Belles Arts, Junta de Museus de Barcelona, Círcol Artístic de Sant Lluch, Associa-

I és potser encara més digne de menció, en les peces de l'art de l'ebanisteria que es presenten, el propòsit, la bella proporció, tan difícil de aconseguir, dels mobles, la pèl·lida arquitectura, i l'harmonia de color entre les diverses elements que formen les composicions.

Tant en els jocs de saló exposats, destinats, junt amb altres conjunts, a les habitacions de distingides famílies barcelonines, com en les magestoses peces de despatx de caoba esculturada i palma, exposades en el vestíbul, de formes inspirades en notables exemplars del mobiliari d'una de les més antigues nobles cases de la ciutat de Girona, les realitzen les qualitats esmentades, essent notables també, per variats conceptes, els diferents moblats de dormitori, despatx i menjador exposats en altres dependències de la casa.

(Seguid.)